

Forfatter: Brun, Johan Lyder

Titel: BREV TIL: Krarup, Frederik Christian FRA: Brun, Johan Lyder (1919-11-27)

Citation: Brun, Johan Lyder: "BREV TIL: Krarup, Frederik Christian FRA: Brun, Johan Lyder (1919-11-27)", i *Kirkestriden i Norge belyst ved Lyder Bruns brev til F. C. Krarup 1905 til 1931*, UNIVERSITETSFORLAGET, s. 190. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001031205-000-shoot-L0010312050000040.pdf> (tilgået 19. juli 2024)

Anvendt udgave: Kirkestriden i Norge belyst ved Lyder Bruns brev til F. C. Krarup 1905 til 1931

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Christiania 27/11—19

Kjære sogneprest Krarup.

Ofte har jeg i høstens løp tænkt paa at skrive til Dem, dels for at gi et livstegn fra mig, dels for at takke Dem for Deres skrift om retten til kristennavnet ¹ som jeg har læst med megen s. 191glæde — det er et ord i rette tid! Men denne høst har været rent umulig: jeg har været saa optat av arbeide og reiser at jeg ikke har faat sukk for mig —.

Efter møterne paa Nyborg Strand ² og Vesterbygaard ³ kom jeg først den 31. aug. om eftermiddagen hjem til Norge, og allerede næste dag skulde jeg immatrikulere 400 studenter, hvorefter semestret straks tok sin begyndelse. Saa var jeg 7—8. septb. i Drammen, til det meget omtalte Drammensmøte, ⁴ og 19de septb. reiste min hustru og jeg til Stockholm, hvor jeg den 21de, paa Fehr-Rydberg-dagen, holdt mit foredrag i det religionsvidenskabelige selskap. ⁵ Hjemkommen derfra maatte jeg i midten av oktober reise til Finland som vort universitets repræsentant ved Åbo akademis indvielse, ⁶ en interessant tur, hvorunder jeg ogsaa var en dag i Helsingfors og traf sammen med hele fakultetet der, men en vanskelig avbrytelse av semesterarbeidet! Efter hjemkomsten derfra kom saa det store prestemøte i Christiania hvor jeg ogsaa skulde holde foredrag, ⁷ og endelig har jeg 6—15 november været en foredragstur til Aalesund, frem om Bergen og tilbake om Trondhjem og med 6 foredrag i løpet av 4 dage! Man maa vel si det er litt av en rekord, kun ved Fridrichsens bistand har jeg kunnet gjennomføre mit universitetsarbeide, men Aalesundsturen hadde jeg lovet før jeg visste om Finlandsreisen og kunde efter hele stillingen deroppe ikke la den falde igjen. Og saa har vi til alt dette hat kirkestriden som har tat fart paany og tildels antat aldeles forrykte former!

Jeg haaber De under disse omstændigheder vil finde det rimelig at jeg ikke har magtet mere, men nu skal De altsaa ha en liten hilsen fra mig. Jeg har nu en roligere tid, og min hustru og jeg er saa smaat begyndt at forberede os til vort sølvbryllup som skal feires den 4. januar, kunde der være nogen mulighet for at vi den dag kunde faa se Dem og Deres hustru heroppe, saa vèt De nok De vilde faa den hjerteligste indbydelse, men vi vover ikke at foreslaa det, under hensyn til Deres alder og den ugunstige aarstid. Ja, saa langt er man altsaa kommet! Det er som en drøm at tænke paa.

At orientere Dem med hensyn til vor kirkestrids sidste fase som er urimeligere end nogen tidligere, er meget vanskelig; det er endnu ikke klart hvad man egentlig har villet paa konservativ side ved at reise denne meningsløse strid. For min del tror jeg det er følelsen av at det begynte at glide, som har ført til at man har tat sig sammen til et krampagtig tak for at holde dampen s. 192oppe og tilspidse striden saaledes som det er nødvendig for menighetsfakultetets eksistens. Planen til aktionen var visstnok lagt før Drammensmøtet og Tandbergs optræden, men biskopens holdning har saa bidraget til at skjærpe situationen, ⁸ den har overbevist de intransigente om at utviklingen i fredelig og forsonlig retning var kommet endnu længer end de hadde tænkt sig.

For os er biskopens ændrede holdning en ubetinget vinding. Han har ogsaa 3 av de andre biskoper med sig, skjønt de ikke offentlig har uttalt det, og blandt presterne kan man visstnok si at slaget er tapt for de uforsonlige, prestemøtets forløp var ubetinget et nederlag for Hallesby, ⁹ selv om man fra moderat konservativ side undgik direkte at uttale sig imot ham. Men nu spørres der saa hvor langt man kan komme blandt lægfolket: i januar skal der her i Christiania holdes et stort landsmøte hvor lægfolket skal søkes mobilisert til kamp mot den moderne teologi. ¹⁰ For min del haaber jeg at det vil vise seg at selv lægfolket er vanskelig at faa opfanatisert til den kamp som menighetsfakultisterne nu vil ha istand. Mine erfaringer i Aalesund, som absolut er ett av de mørkeste steder i landet i retning av «den sorte terror», var overraskende gunstige. Uagtet der paa bedehuset offentlig var advaret mot at høre mig, likesom der hver dag blev holdt konkurrencemøter til samme klokkesiet med ekstra tilkaldte talere fra Bergen, hadde jeg den store kirke fuld til høi- messe søndag formiddag og aldeles overfull samme eftermiddag til foredrag istedenfor aftensang; arbeiderforeningens store sal fuld mandag aften og saa atter fuldt besat kirke tirsdag og onsdag aften (mit sjette foredrag holdt jeg for gymnasiasterne en formiddag paa gymnasiet). Og interessen i byen var meget stor. pressen velvillig, der blev endog holdt en privat fest for mig med over 100 deltagere. Kort sagt, det var tydelig at der var en ikke liten kreds selv paa dette sted som sukket efter befrielse og efter at høre noget andet, og selv blandt de konservative var det umulig at gjennomføre nogen boycott. Turen var i det hele en opmuntring, jeg har aldrig været paa et sted hvor jeg paa forhaand hadde saa liten tilknytning, men netop der fik jeg en varmere mottagelse end næsten noget andet sted, og selv om et saadant besøk naturligvis kun er en draape i havet, har jeg faat mange vidnesbyrd om at reisen ikke var forgjæves.

Nu vel, vi faar ta vore kaar som vi faar dem, men den uavladelige strid er trættende, og vi maa ha lov til at appellere til vore skandinaviske venners medfølelse. De skandinaviske gjæster vi s. 193hadde ved prestemøtet var visstnok gjennomgaaende forfærdet over hvor ilde vi er stedt med vort Menighetsfakultet. Lomholt Thomsen ¹¹ sa mig at ogsaa A. Th. Jørgensen ¹² var noget perpleks og visstnok reiste hjem med den lærdom at hvad end Landsforbundet gjør, maa det ikke oprette noget Menighetsfakultet. Nei, forhaabentlig

vil baade Danmark, Sverige og Finland ta lærdom av vort i sandhet advarende eksempel. Hvad selv mænd som dr. Olaf Moe og pastor Frøvig allerede er sunket ned til, er utrolig. Anstalten virker likefrem korrupperende.

Det værste, rent personlig set, er at man ved en strid som savner dypere saklig interesse føres fra sit egentlige arbeide; vor opgave maa mere og mere bli den at fremlægge vort eget rent positivt; ved at gaa ind paa motstandernes indvendinger og imøte- gaa deres forvrængninger føres man altfor let ned paa deres plan. Endvidere er det saare beklagelig at der blandt ungdommen spores saa litet av studieidealitet (delvis er det vel de økonomisk vanskelige forhold som lammer), og at der hos en del yngre spores en villighet til rent autoritetsmæssig underkastelse og en ondartet godtkjøpskritik av det alvorlige tankearbeide som ikke lover godt for fremtiden. Skal vi efter krigen igjennem en reaktionens bølge som ved begyndelsen av forrige aarhundrede? Forhaabentlig er vi nu sterkere end dengang til at møte den.

Med beklagelse har vi set den stadige forhaling av fredsratifikationen og dermed ogsaa av løsningen av Slesvigsspørsmålet. Denne utsættelse har vel ogsaa sin store del i veksten av de stemninger som nu gjør sig gjældende i Danmark, for en løsning som mest mulig utnytter Tysklands nuværende avmagt. For mig staar denne politik som kortsynt og meget betænkelig.

Professor Oskar Andersen¹³ har i høst været her oppe til Kristelig pressemøte (sammen med vore aller værste konservative) og holdt ved den leilighet ogsaa forelæsninger ved Menighetsfakultetet. Mig hilste han ikke paa, jeg traf ham overhodet ikke. Likesaa har vi hat besøk av Ussing¹⁴ som ogsaa har holdt forelæsninger ved Menighetsfakultetet. Han indfandt sig en aften, ledsaget av dr. Moe, ved en diskussion i Studenterforbundet, sat flittig og noterte under indledningsforedraget som blev holdt fra liberalt standpunkt, og tok saa ordet til et langt motforedrag, hvorefter han forsvandt. Det virket noget som misbruk av gjæstfrihet.

Ja, nu maa jeg si Dem forvel for denne gang, med mange hilsener fra os begge til Dem begge! En mundtlig hilsen sendte s. 194 jeg Dem gjennem fru Hjort,¹⁵ er hun nu kommet tilbake til Sorø, har De kanske mottat den. Vi haaber De har det godt og tænker ofte med glæde paa vort samvær i sommer!

13 — Kirkestriden i Norge

Deres hengivne
Lyder Brun